

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

AZƏRBAYCANDA RESURS SƏMƏRƏLİLİYİ VƏ DAHA TƏMİZ İSTEHSAL VASİTƏSİLƏ DAİRƏVİ İQTİSADİYYATIN İNKİŞAF ETDİRİLMƏSİ

Avropa İttifaqı tərəfindən
maliyyələşdirilən iki regional proqram
üzrə on illik RSDTi irsi çərçivəsində
şirkətlərin təcrübəsi ilə bağlı təsirlər və
öyrənilmiş dərslər

RSDTi haqqında

Resurs Səmərəliliyi və Daha Təmiz İstehsal (RSDTi) bizneslərə səmərəliliyi artırmaq, insanlar və ətraf mühit üçün riskləri azaltmaq məqsədilə proseslərə, məhsullara və xidmətlərə kompleks və davamlı profilaktik ekoloji strategiyalar tətbiq etməyə imkan verir. Qısacası, RSDTi şirkətlərə əməliyyatlarının ətraf mühitə təsirini, resurs istehlakını azaltmaqda və məhsuldarlığı artırmaqda kömək edir.

RSDTi Azərbaycan Respublikasında (bundan sonra Azərbaycan) 2014-cü ildən tətbiq edilir. 2014-2024-cü illər arasında, Aİ-nin "Şərq tərəfdaşlığı ölkələrində iqtisadiyyatın yaşıllaşdırılması" (**EaP GREEN**) proqramı (2014-2017) çərçivəsində Azərbaycanda RSDTi-in nümayişi layihəsi yaradılmış və onun davamı olan "**EU4Environment**" Proqramı (2019-2024) vasitəsilə davam etdirilmişdir.

Avropa İttifaqı (Aİ) tərəfindən maliyyələşdirilən iki proqram çərçivəsində RSDTi-in Nümayişi Layihəsi BMT-nin Sənaye İnkişafı Təşkilatı (UNIDO) tərəfindən həyata keçirilmiş və onun Milli İcraçı Tərəfdaşları tərəfindən yerlərdə dəstəklənmişdir. Ümumilikdə, 70-dən çox Kiçik və Orta Müəssisəyə (KOM) RSDTi-ə dair xüsusi tövsiyələr verilmiş, bu isə onların öz ekoloji göstəricilərini yaxşılaşdırmasına, istehsal xərclərini azaltmasına və məhsuldarlığı artırmasına kömək etmişdir. Bundan əlavə, 20-yə yaxın milli ekspertə RSDTi metodologiyası üzrə təlim keçilmişdir.

Bu broşürdə RSDTi metodologiyasının "EaP Green" və "EU4Environment" proqramları çərçivəsində Azərbaycanın Kiçik və Orta Müəssisələrinə (KOM) birbaşa təsirlərindən bəhs olunur.

- 01 ➤ Ümumi məlumat
- 02 ➤ RSDTi prosesi (texniki qiymətləndirmədən qəbul olunmaya qədər)
- 03 ➤ "EU4Environment" monitoring nəticələri
- 04 ➤ Tərəfdaşlarımızın təcrübələrinin öyrənilməsi
- 05 ➤ Gələcək addımlar
- 06 ➤ İştirakçı KOM-lar: Rəylər

Action implemented by:

Ümumi məlumat

Təbii resurslardan səmərəsiz istifadə iqlim dəyişikliyinə və ətraf mühitin degradasiyasına səbəb olmaqla həm iqtisadi, həm də sosial rifahə mənfi təsir göstərən əsas amillərdən biridir. Materiallardan, sudan və enerjiden istifadəni yenidən nəzərdən keçirmək ehtiyacının artması fonunda, Dairəvi İqtisadiyyat (CE) prinsipləri resursların tükənməsini və təbiət ərazilərinin çirklənməsini azaltmaqla sənayenin ətraf mühitə mənfi təsirini aradan qaldırmaq potensialına malikdir. Çünki CE təkmilləşdirilmiş dizayn və xidmət (tullantıları tədarük zəncirinin sonundan əvvəlinə köçürmək) sayəsində məhsulun yararlılıq müddətini uzatmaqla dəyər və rifah yaratmağın yeni üsuludur. Buna nail olmaq üçün, Resurs Səmərəliliyi və Daha Təmiz Təmiz İstehsal (RSDTİ) kimi metodologiyalar müəssisələri materiallardan səmərəli istifadəyə təşviq etməklə, dəyəri maksimum artırmaq üçün resursların istifadə müddətini uzatmaqla və tədarük zəncirinin sonundakı tullantıları qiymətli resurslara çevirməklə davamlı sənaye inkişafının mühüm tərkib hissəsini təşkil edir. UNIDO təşkilatı təcrübələri təkmilləşdirmək, yeni biznes modellərinə investisiya qoymaq, innovativ texnologiyaları və “yaşıl” investisiyaları təşviq etməkdə sənayelərə dəstək vermişdir. Buraya təbii kapitalı qorumaq, ekoloji rifahı artırmaq və “yaşıl” inkişaf üçün imkanlar yaratmaq məqsədi daşıyan Al-nin Şərq Tərəfdaşlığı (ŞT) ölkələri (buraya Azərbaycan da daxildir) ilə bağlı proqramlar daxildir. Bununla belə, RSDTİ-in əhatə dairəsinə daha çox müəssisənin daxil edilməsi mühüm vəzifə olaraq qalır, çünki ölkə üzrə 350,000-dən artıq şirkət vardır, onların da 215,000-i orta müəssisələr kimi təsnif edilir. Azərbaycan Hökuməti KOM-larda “yaşıl” iqtisadi artımın dəstəklənməsinin vacibliyini müxtəlif yüksək səviyyəli sənədlərdə təsdiq edir.

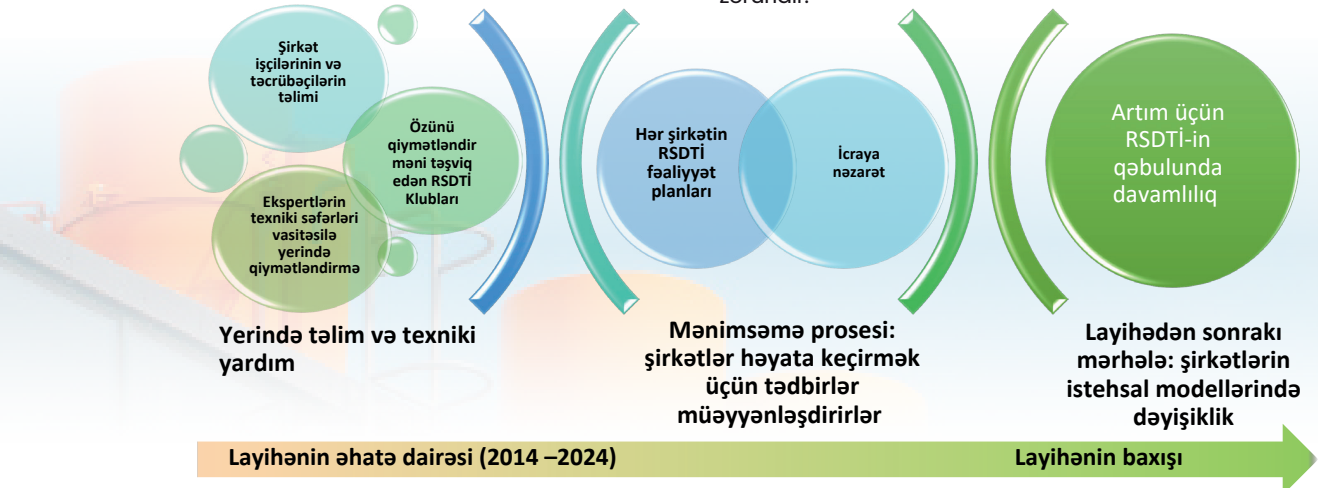
Belə sənədlərdən biri də təmiz ətraf mühitin və “yaşıl” inkişafın təşviqinə dair fəslin də daxil olduğu Azərbaycanın Sosial-İqtisadi İnkişaf Strategiyasıdır. Bununla belə, KOM-ların “yaşıl” inkişafına dəstək üçün ayrılan büdcədə əhəmiyyətli artım, habelə RSDTİ və CE təcrübələrinin daha da yayılması (bu, donor maliyyələşdirməsindən xeyli dərəcədə asılıdır) tələb olunur. Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) “yaşıl” təşəbbüslər üzrə ixtisaslaşan KOM-lara dəstəyin təmin edilməsində mühüm rol oynamasına baxmayaraq, bu məqalə hazırlanarkən KOM-ların ekoloji göstəriciləri ilə bağlı statistik məlumatlar məhdud olaraq qalırdı.

RSDTİ prosesi

RSDTİ-in qiymətləndirməsi KOM-ların “yaşıllaşdırılması” ilə bağlı aşağıdakı faktları və məhdudiyyətləri üzə çıxarmışdır:

- Şirkətlərin RSDTİ-ə investisiya qoymaqla bağlı müsbət marağı
- KOM-ların yeni texnologiyaları, resurslardan səmərəli istifadəni və dairəvi təcrübələri öyrənməyə hazır olması
- Təşkilatlarda RSDTİ əlaqələndiricilərinin formalaşdırılması, biliklərin idarə edilməsi, texniki təcrübə və milli məsləhətçilərin cəlb edilməsi sahəsində ardıcılığın məhdud olması
- Milli məsləhətçilərin texniki və layihə idarəetmə bacarıqlarının məhdud olması
- CE təşəbbüslərini mövcud infrastruktur, cari biznes modelləri, sektoral dəyər zəncirləri və investisiyalarla əlaqələndirmək ehtiyacı

KOBİA KOM-larla əlaqə saxlamaq, RSDTİ və CE haqqında məlumat vermək üçün ideal imkanlara malikdir. Onun institusional potensialının gücləndirilməsi yaxın gələcək üçün zəruridir.

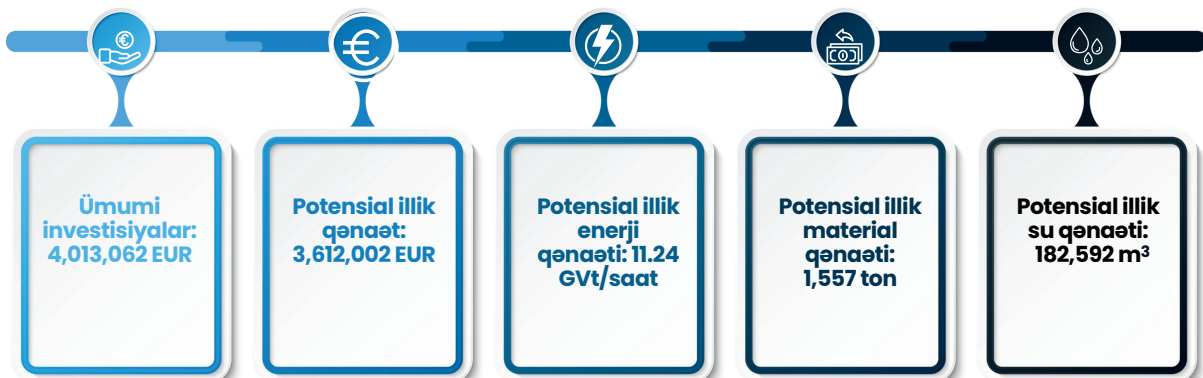

Şəkil. 1. UNIDO tərəfindən aparılan RSDTİ-in təşviqi prosesi

Şəkil 1-də “EaP GREEN” və “EU4Environment” proqramlarında istifadə edilmiş və müxtəlif sektorlarda (qida emalı, kimya və tikinti materialları daxil olmaqla) fəaliyyət göstərən KOM-larda resurslardan səmərəli istifadə tədbirlərinin tətbiqi ilə nəticələnmiş alətlər göstərilir. İcra və qəbul mərhələlərinin gedişində, “EU4Environment” proqramı RSDTİ təşəbbüslərinin genişlənməsinə əlavə dəstək qismində daha çox uyğunlaşdırılmış strategiyaların hazırlanması üçün əsas əldə etmək məqsədilə, qiymətləndirilmiş Azərbaycan şirkətlərində RSDTİ tədbirlərinin tətbiqi üçün şəraiti qiymətləndirmişdir. Bundan əlavə, məsləhətləşmə prosesi vasitəsilə RSDTİ məntiqini KOM-lara aşılamaq üçün RSDTİ vəsaiti hazırlanmışdır.

“EU4Environment” monitoring nəticələri

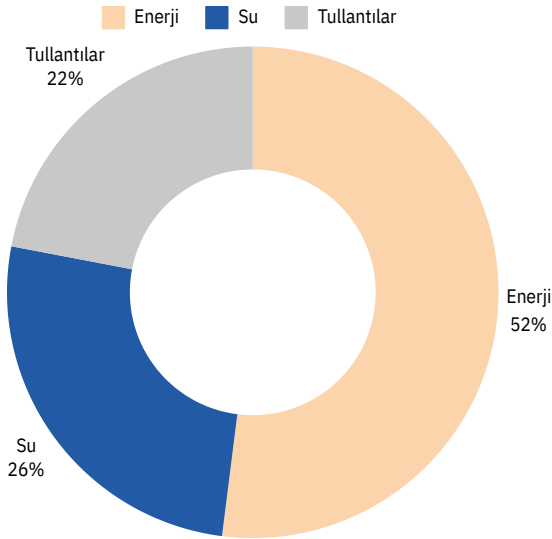
Ümumilikdə, “EU4Environment” çərçivəsində qiymətləndirilən 27 şirkətdə RSDTİ-in 56 variantı müəyyən edilib ki, bu da resurs, enerji və su istehlakının azaldılmasında UNIDO-nun RSDTİ yanaşmasının effektivliyini nümayiş etdirir. Milli xidmət təminatçıların təlimi ilə yanaşı, 130-dan çox iştirakçının cəlb edilməsi ilə maarifləndirmə tədbirləri də həyata keçirilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, su və enerjiyə əhəmiyyətli qənaətlə yanaşı, RSDTİ tədbirlərinin tətbiqi xərclərdə gözcəcarpan qənaətə imkan verməklə şirkətlərin mənfəətini potensial olaraq artırma bilər.

RSDTİ tövsiyələrinin nəticələrinin monitorinqi üçün seçilmiş şirkətləri nəzərdən keçirərkən qeyd edilməlidir ki, bu şirkətlər 7 nəfərdən 500 nəfərə qədər işçiyə malikdir və müxtəlif sektorları (un istehsalı, ət istehsalı, meyvə-tərəvəz konservləri, quşçuluq, süd məhsulları, çay istehsalı, matras istehsalı) təmsil edir. Monitorinq zamanı rast gəlinmiş əsas qənaətlər bir qida emalı müəssisəsində elektrik enerjisi istehlakının 40%, başqa birində isə 70% azalması, bir quşçuluq müəssisəsində su istehlakının hər ton üzrə 50% azalması və ya qablaşdırılmış qida istehsal edən bir müəssisədə su istehlakının hər ton üzrə 50% azalmasıdır.

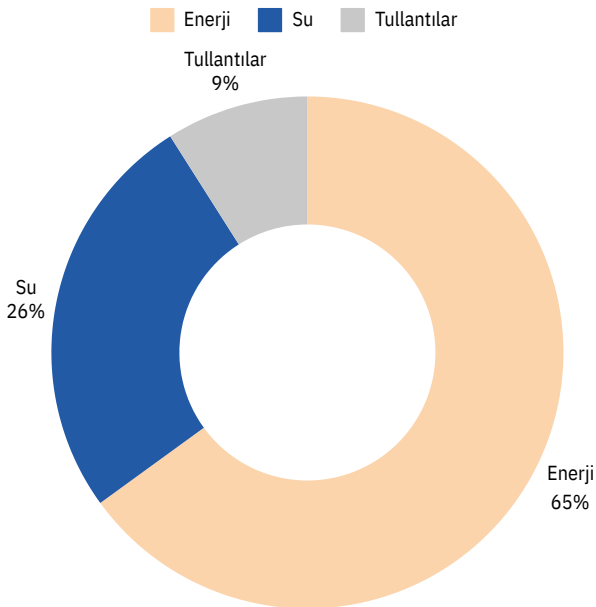
RSDTİ tövsiyələrinin 50%-dən çoxu enerji ilə bağlı olmuşdur. Enerjiyə bu cür xüsusi diqqət yetirilməsi müvafiq dövr ərzində yüksək enerji xərcləri və təchizat riskləri ilə izah oluna bilər. Tədbirlərin 25%-i suya qənaətdə, 22%-i isə tullantıların əlavə məhsul kimi (məs. heyvan yemi kimi) təkrar istifadəsinə yönəldilmişdir.

RSDTİ tövsiyələrinin ekoloji komponentlər üzrə bölgüsü

Bununla belə, şirkətlər yeni texnologiyalar tətbiq etsələr və ya avadanlıqları modifikasiya etsələr də, bu sahələrə investisiyaların səviyyəsi kiçik olaraq qalır. RSDTİ tövsiyələrinin 65%-i 5000 avrodan az investisiya tələb edir.

Həyata keçirilən RSDTİ variantlarının ekoloji komponentlər üzrə bölgüsü

Bundan əlavə, iki rayonda 10 şirkətdən ibarət RSDTİ Klubları təşkil edilmişdir. 1,569,433 avro həcmində potensial investisiya müəyyən edilmişdir ki, bu da illik 698,756 avro həcmində qənaəti, eləcə də materiallara (450 ton), suya (182,592 m³) və elektrik enerjisinə (287,546 kvtsaat) qənaəti təmin edə bilər.

Azərbaycan KOM-larının RSDTİ metodologiyasından istifadəsini nümayiş etdirən 27 RSDTİ biznes əsaslandırması (və ya uğur hekayələri) hazırlanmış və nəşr edilmişdir. Bu əsaslandırmalarda şirkətlər, onların daxili istehsal prosesləri, tövsiyələr və icra strategiyaları haqqında ətraflı məlumat təqdim edilir.

Daha ətraflı məlumat üçün, QR kodu skan edin.

RSDTİ-lə bağlı uğur hekayələri

Abşeron-Xızı İqtisadi Rayonu (AXIR) və Bakı İqtisadi Rayonu (BİR) üçün sənaye tullantılarının xəritəsi tərtib edilmişdir. Hər iki pilot rayonda sənaye tullantılarının əksər hissəsi üçün artıq formalaşmış təkrar istifadə və ya təkrar emal üsulları mövcuddur. Lakin yaranan ümumi tullantıların yalnız 13%-i təkrar istifadə və ya təkrar emala cəlb edilir. Sənaye müəssisələrində əksər tullantı növlərinin mənbədə əlavə çeşidlənməsi vasitəsilə tullantıların dairəvi idarə olunması miqyasını artırmaq olar. Seçilmiş tullantı növlərinin çoxu üçün dairəvi idarəetmə üsulları texniki mümkünlükdən daha çox bazarın stimullaşdırılmasından asılıdır.

İrəli sürülən alternativ variantların cari təcrübələrlə müqayisədə böyük həcmdə dəyəri qoruyub saxlayacağı ehtimal edilir. Formalaşmaqla olan normativ baza resurslardan istifadə səmərəliliyini artırmaq üçün lazımi tənzimləyici və maliyyə bazasını yaratmağa kömək edəcək və müxtəlif tullantı növləri üçün dairəvi idarəetmə üsullarının hazırlanmasına kömək edəcəkdir.

Ümumilikdə, sorğu aparılmış müəssisələr yüksək rəhbərlik səviyyəsində metodologiyanın rolunu, məqsədini və faydalarını yaxşı başa düşdüklerini nümayiş etdiriblər. Bununla belə, bir neçə müəssisə RSDTİ üzrə təlim keçmiş ilk kollektivlərini saxlasalar da, əksər şirkətlərdə kadrların tez-tez dəyişməsi baş verir. Bu, RSDTİ üzrə öyrənilən dərslərin ardıcıl şəkildə tətbiq olunmasını təmin etmək üçün məarifləndirmə fəaliyyətləri ilə yanaşı, davamlı praktiki təlimə aşkar ehtiyac olduğunu vurğulayır.

Şirkətlər seçilmiş RSDTİ variantlarını əsasən öz vəsaitləri hesabına həyata keçiriblər. Şirkətlər yeni texnologiyalar tətbiq edir və avadanlıqlarını modifikasiya edirlər. Investisiya səviyyəsi nisbətən aşağı olaraq qalır. Daha çox xərc tələb edən və yüksək təsirli üsullarla bağlı potensial böyük ölçüdə istifadə olunmamış qalır.

Tərəfdaşlarımızın təcrübəsinin öyrənilməsi

Mövcud ekspert kontingenti daha da genişləndirilməlidir. İdarəetmə ilə bağlı biliklər, texniki təcrübə və dairəvi iqtisadiyyat sahəsində biliklər vasitəsilə ekspertlərin bacarıqları davamlı olaraq artırılmalıdır.

Dairəvi iqtisadiyyat prinsiplərinin tətbiqi vəziyyətini və dairəvi iqtisadiyyat strategiyalarının tətbiqi üçün potensial sahələri sürətli şəkildə qiymətləndirmələri üçün ekspertlərə ölçmə alətləri və yoxlama siyahısı kimi vasitələr təqdim edilməlidir. Həmçinin nümunələr, o cümlədən Avropaya təlim səfərləri təmin edilməlidir ki, onlar qabaqçıl təcrübələrlə tanış olsunlar və milli müəssisələr üçün inamla tövsiyələr hazırlasınlar.

Azərbaycanda əldə olunmuş təcrübəyə əsasən, beynəlxalq əməkdaşlıq proqramları əvvəllər mövcud olmayan RSDTİ və CE-nin mənimsənilməsinə dəstəkləmək üçün sektorlarda biliklərin və xidmətlərə tələbatın yaradılmasında son on ildə vacib rol oynamışdır. Proqramlar Azərbaycanın Sosial-İqtisadi İnkişaf Strategiyasına mühüm dəstək verir.

Sahibkarlar öz zavod və sənaye müəssisələri üçün təlim və texniki yardımı təmin edən proqramlarda iştiraka maraqlı göstəriblər. Onlar üçün həvəsləndirici amil gözlənilən faydalar və RSDTİ-in nümayişini üçün seçilmiş şirkətlərin uğurlu təcrübələri olmuşdur.

Gələcək addımlar

Ümumi tövsiyələr

Aşağıdakı addımlar Azərbaycan KOM-ları arasında RSDTİ təcrübələrinin təşviqinə və integrasiyasına kömək baxımından çox vacibdir:

- KOBİA-nın gücləndirilməsi
- Daha çox maraqlı tərəfləri aktiv şəkildə cəlb etməklə RSDTİ/CE ekosisteminin gücləndirilməsi
- RSDTİ/CE-nin ali təhsil proqramına daxil edilməsi
- Məqsəduyğun texnologiyalara pilot investisiyaların qoyulması
- Yerli istehsal olan texnologiyalara dəstək
- Maliyyə və "yaşıl" kredit mexanizmlərinə çıxış imkanlarının gücləndirilməsi

Bu addımlar RSDTİ-in qəbulu üçün yerli mühitin yaxşılaşdırılması baxımından çox vacibdir. Özünü təmin edən ekosistemin qurulması üçün sənaye assosiasiyaları, dövlət qurumları, qeyri-kommersiya təşkilatları və elmi dairələrin üzvləri də daxil olmaqla daha çox maraqlı tərəfi cəlb etmək önəmlidir. Maraqlı tərəflər arasında əməkdaşlıq müzakirələri və bilik mübadiləsi üçün forumlar da zəruridir. KOM-larla əlaqə müxtəlif vasitəçilər, o cümlədən biznes assosiasiyaları, yerli hakimiyyət orqanları və maliyyə xidməti təminatçıları vasitəsilə genişləndirilməlidir.

Məqsədyönlü məlumatlandırma kampaniyaları biznesləri, tənzimləyici orqanları və ictimaiyyəti RSDTİ/CE-nin faydaları və əhəmiyyəti haqqında məlumatlandıraraq, ekoloji məsuliyyət mədəniyyətini inkişaf etdirir. RSDTİ və CE prinsiplərini birləşdirərək və onları daha geniş ekoloji perspektivlərlə uyğunlaşdıraraq, kampaniyalar sənayenin inkişafına vahid və dayanıqlı yanaşma formalaşdırır. RSDTİ-in tətbiqi ilə sənaye artımının sürətləndirilməsi imkanları arasında əlaqənin təşviqi də çox vacibdir. "Yaşıl" bazarları, təkrar emal təşəbbüslərini, "yaşıl" məhsul dizaynını və RSDTİ-in hərtərəfli tətbiqinə əsaslanan digər CE strategiyalarını hazırlamaq da zəruridir. Prioritet sektorların müəyyən edilməsi və bu hədəf sahələr üçün milli RSDTİ proqramının hazırlanması Azərbaycan sənayesinin ümumi rəqabət qabiliyyətini artıracaqdır.

Geniş tərkibli auditoriyanı əhatə etmək üçün müxtəlif kanallar (mövcud materiallar, videolar və onlayn platformalar daxil olmaqla) vasitəsilə davamlı marketinq aparılmalıdır. Sənaye sahələrinin rəhbər şəxsləri və sahibkarlarla birbaşa əlaqə üçün məqsədyönlü tədbirlər (məsələn, işgüzar nahar və ya qəbullar) təşkil edilməlidir. Məsajlar müxtəlif sektorlara və şirkət ölçülərinə uyğunlaşdırılmalıdır. Bu, RSDTİ/CE təşəbbüslərinin davamlı şəkildə işıqlandırılmasını və onlara dəstəyi təmin etmək üçün marketinq və kommunikasiya səylərinə davamlı büdcənin ayrılması ilə tamamlanmalıdır. Ümumiyyətlə, gələcək iqtisadi strategiya kimi RSDTİ metodologiyası sayəsində həyata keçiriləcək CE təcrübələrini vurğulamaq vacibdir.

Konkret təkliflər

RSDTİ və CE imkanları ilə bağlı məlumatlılığın artırılması

RSDTİ-i KOM-ların idarəetmə sistemlərinə daxil etmək üçün minnətdarlıqlar, mükafatlar, milli və beynəlxalq sertifikatlar kimi müxtəlif həvəsləndirmə mexanizmləri hazırlanmalıdır. Bu mexanizmlər innovativ şirkətlər üçün platforma rolunu oynaya və onları RSDTİ-i öz idarəçiliyinə daxil etməyə təşviq edə bilər. Buna nail olmaq üçün sənaye işçilərinin davamlı təlimini təmin etmək məqsədilə məsləhətçilər və xidmət təminatçıları arasında əməkdaşlığın qabaqcıl modelləri tələb olunur. RSDTİ Klublarının və ya oxşar potensialın artırılması proqramlarının təsis, habelə KOBİA-nın potensialının gücləndirilməsi bu səyin uğurlu və uzunmüddətli olması baxımından çox vacib olacaqdır.

Təhsil təşəbbüsləri

Gələcək proqramlar universitetlər üçün RSDTİ/CE kurslarının və əlaqəli materialların hazırlanmasına dəstək verə bilər. Bununla belə, bu səylər həm akademik, həm də peşə təhsili sektorlarına daimi integrasiya edilməlidir. Təkliflərdən biri RSDTİ/CE ekspertləri üçün milli sertifikatlaşdırma sxeminin hazırlanmasıdır.

Potensialın artırılması

"EU4Environment" proqramı RSDTİ sahəsində potensialın artırılması məqsədilə uğurlu modelləri yenidən tətbiq etmək və genişləndirmək üçün özəl sektorun artan marağından istifadə edir. Azərbaycan şirkətlərində RSDTİ-in daha geniş tətbiqini təşviq etmək üçün aşağıdakı tədbirlər tövsiyə olunur:

Davamlı təhsil və təlimi təmin etməklə milli potensialın genişləndirilməsi: RECP

metodologiyasının Azərbaycanda akademik və peşə proqramlarına daxil edilməsi şirkətlərin RECP layihələrini həyata keçirə bilən ixtisaslı mütəxəssislərə çıxışını artırır.

RECP-i müəssisələrin əsas strategiyalarına daxil etdirmək üçün onları monitoring, izləmə, **proqramın tənzimlənməsi** və sertifikatlaşdırma proseslərində daha çox cəlb etmək lazımdır.

Ətraf mühitin idarə edilməsi sistemi:

Bu, texniki heyətin tez-tez dəyişməsinin RECP tədbirlərinin icra qrafikini pozmasına baxmayaraq, işlərin davam etməsi üçün sabit bazanı təmin edə bilər.

Şirkətlərə davamlı dəstək:

Onlara ali rəhbərlikdə və ya mülkiyyətdə baş verən dəyişikliklərin doğurduğu nəticələrin öhdəsindən gəlməkdə kömək etmək.

Həvəsləndirici mexanizmlərə investisiya qoyulması

Mövcud ekspert kontingenti idarəetmə ilə bağlı biliklərini, texniki təcrübələrini və CE prinsipləri barədə anlayışlarını müntəzəm olaraq genişləndirmək üçün davamlı dəstəklə təmin edilməlidir. KOM-larda dairəvi iqtisadiyyat prinsiplərinin tətbiqi vəziyyətini və dairəvi iqtisadiyyat strategiyalarının tətbiqi üçün potensial sahələri sürətli şəkildə qiymətləndirmələri üçün ekspertlər həmçinin ölçmə alətləri və yoxlama siyahıları ilə təmin edilməlidir. Nümunələrin təqdim edilməsi və Avropaya təlim səfərlərinin təşkili ekspertlərə qabaqcıl təcrübələrlə tanış olmaqda və sektordan asılı olmayaraq müxtəlif milli müəssisələr üçün tövsiyələrin hazırlanması sahəsində özünəinam qazanmaqda kömək edə bilər.

Məqsəduyğun texnologiyalara pilot investisiyaların qoyulması

Texnologiyaları qabaqcadan seçərək tövsiyə etməklə və rentabelliyyətini və risklərin idarə edilməsi ilə bağlı faydalarını nümayiş etdirmək üçün RSDTİ pilot layihələrinə investisiya qoymaqla, sahibkarlar daha iddialı RSDTİ fəaliyyət planları hazırlamağa təşviq edilə bilər.

Yerli istehsal olan texnologiyalara dəstək

Müvafiq, uyğunlaşdırılmış və sərfəli qabaqcıl avadanlıqları təmin etmək üçün təhsil proqramlarına və texnologiya ilə bağlı Azərbaycan startaplarına investisiya qoyuluşuna dəstək verilməsi vacibdir. Bundan əlavə, yerli maşınqayırma və informasiya texnologiyaları (IT) sənayələrində innovasiyaların dəstəklənməsi ölkədə daha səmərəli və sərfəli texnologiya bazarının formalaşmasına gətirib çıxara bilər.

Maliyyə və "yaşıl" kredit mexanizmlərinə çıxış imkanlarının gücləndirilməsi

"Yaşıl" kreditlərə olan ehtiyac bir neçə ildir ki, qəbul edilsə də, tələb və təklif arasındakı uyğunsuzluğu aradan qaldırmaq üçün əlavə tədbirlər tələb olunur. Bundan əlavə, KOM-lar çox vaxt RSDTİ investisiyaları üçün biznes planlarını, o cümlədən KOM kontekstinə uyğunlaşdırılmış ESG (Ətraf Mühit, Sosial və İdarəetmə) kredit mexanizmlərinə uyğun biznes-planlarını effektiv şəkildə təqdim etmək potensialına malik olmur. Beləliklə, maliyyə qərarlarının qəbulu zamanı "yaşıl" kredit mexanizmləri vacib meyardır.

"EaP GREEN" və "EU4Environment" proqramlarında iştirak edən, RSDTİ üzrə uğur hekayələrinə malik KOM-lar (buradan da tanış ola bilərsiniz)

"EAP GREEN" proqramında iştirak etmiş şirkətlər (2022-2024-cü illərdə monitoringi aparılmışdır)

1	Zagatala Tea
çay istehsalı	5	PAK-NUR
un istehsalı	9	Barda Yag-Pendir
süd məhsullarının
istehsalı
2	Quba Konserv Zavodu LLC
qida istehsalı	6	Qafqaz Konserv Zavodu LLC
qida emalı və qablaşdırma	10	Kristal LLC
qida istehsalı
3	Davachi-Dayirman LLC
un istehsalı	7	Saba OJSC
qida istehsalı	11	Ruzi Mill
un istehsalı
4	M&T LTD
ət istehsalı və emalı	8	AzerSunger
köpük, rezin və matras
istehsalı	12	Sarbal
qida istehsalı

RSDTİ-in nümayişi üçün seçilmiş şirkətlər (EU4E çərçivəsində qiymətləndirilmişdir)

1	Lachin LLC
sement istehsalı	6	NORM LLC
sement istehsalı	11	Helind Energy
alternativ enerji
2	Azeraluminium LLC
metallurgiya	7	Elastic LLC
rezin istehsalı	12	Green-Blue
pellet istehsalı
3	Alyans Textile
tekstil istehsalı	8	Shamkhal-86 LLC
beton istehsalı	13	UniPro/UNICO
mebel istehsalı
4	Bliss Group LLC
matras istehsalı	9	BETEX Textile LLC
tekstil istehsalı	14	Caspian Cable Systems
kabel istehsalı
5	Baku Textile Factory tekstil
istehsalı	10	Azerfloat
şüşə istehsalı	15	Rortvest Safety Uniform
tekstil istehsalı

RSDTİ Klublarına üzv olan şirkətlər

1	M&T LLC
ət istehsalı və emalı	6	Gizil Eller LLC
təhsil
2	Sempa QSC
tikinti materialları	7	C.Q. PARTNERS LLC
beton istehsalı
3	A+CO OJSC
qida istehsalı	8	Ganja Textile OJSC
tekstil istehsalı
4	Gilan Textile Park LLC
tekstil istehsalı	9	Semsan LLC
metallurgiya
5	Universal Construction
sənaye tikinti materialları	10	Mahmud-Topchu K LLC
tikinti materialları

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Testimonials

“EU4Environment proqramının RSDTİ komponentinə qoşulmazdan əvvəl enerjiyə qənaət bizim əsas prioritetimiz deyildi, indi isə belədir. Vəzifəmizdən asılı olmayaraq, dünyamızı qorumaq bizim üçün prioritet olmalıdır və resurslardan istifadəni minimuma endirməliyik, çünki hər bir resurs məhduddur. Enerji qənaətinə nail olmaq üçün biz mövcud avadanlığımızı təkmilləşdirmək qərarına gəldik. Biz planetimizin qayğısına qalmaqda və resurslarımızdan səmərəli istifadə etməyə borclu yuq,” deyər Alyans Tekstil MMC adından cənab Cəsur Əliyev bildirdi.

“Biz etiraf edirik ki, resurs səmərəliliyi və dayanıqlı istehsal bütün dünyada əhəmiyyət qazanmağa davam edərək, gələcəkdə istehsalçıların qarşısına müəyyən tələblər qoyacaq. Bu şəraitə uyğun mövqe tutmaq üçün, “Azəralüminium” RSDTİ komponentində iştirakını AI şirkətlərində təcrübə qazanmış mütəxəssislərin təcrübəsindən yararlanmaqla istehsalı yeni perspektivdən (“Avropa perspektivi”) təkrar qiymətləndirmək imkanı hesab etmişdir. Bu iştirak bizə təkmilləşdirmə üçün potensial sahələri müəyyənləşdirməyə kömək etmiş, oxşar təşəbbüslərlə əməkdaşlığın faydalarını göstərmiş və resurslara qənaətlə bağlı normativ sənədlərdə baş verən dəyişikliklərdən və cari tendensiyalardan xəbərdar olmağın zəruriliyini önə çıxarmışdır. Bundan əlavə, RSDTİ təcrübəsi potensial olaraq uzunmüddətli fayda gətirə biləcək əsas təkmilləşdirmə sahələrini diqqətimizə çatdırmışdır ki, bu da dayanıqlılıqla bağlı öhdəliyimizə və gələcək inkişaf planlarımıza uyğun gələn bir amildir,” deyər “Azəralüminium” MMC-nin baş direktoru cənab Ənvər Əkberov bildirdi.

Bakı Tekstil Fabrikinin (BTF) əsas fəaliyyəti tekstil istehsalıdır ki, bu da xammalla və müəkkəb avadanlıqlarla işləməyi nəzərdə tutur. Bizi bu layihədə iştiraka həvəsləndirən amil proseslərimizə və məhsullarımıza profilaktik ekoloji strategiyaların davamlı tətbiqi ilə bağlı biliklərimizi artırmaq, səmərəliliyi yüksəltmək, habelə insanlar və ətraf mühit üçün riskləri azaltmaq istəyimiz olmuşdur. Bu, həm də resurslara qənaətə və istehsal prosesimizi təkmilləşdirməyə imkan verən iqtisadi cəhətdən faydalı bir yanaşma olmuşdur.

Bazara əlavə dəyər qatmaqda və ekoloji təmiz istehsal sahəsində qabaqcıl olmaqda maraqlı olan bir şirkət kimi, biz resurs istehlakını azaltmağa və digər oxşar müəssisələrə nümunə olmağa çalışmışıq.

Buna görə də, “EU4Environment” proqramının RSDTİ komponenti əhəmiyyətli, müsbət təsirə malik olmuşdur. Biz gələcəkdə ekoloji aspektləri nəzərə almaqla biznes proseslərimizi təkmilləşdirməyə davam etmək, enerjiyə və resurslara qənaətlə bağlı yeni metodologiyaları araşdırmaq üçün texniki və maliyyə dəstəyi əldə etmək imkanları axtarıq. Əməliyyatlarımızın davamlı enerji ilə təminatı məqsədilə fabrikimiz üçün “yaşıl” enerji zavodu tikməkdə xüsusilə maraqlılıq və texniki təcrübə baxımından bizə dəstək verə biləcək təşkilatlar axtarıq. Bundan əlavə, biz həmkar şirkətlər arasında resurslara qənaət və enerji səmərəliliyi təşəbbüsünü təşviq etməyi planlaşdırırıq. Bu məqsədlə, bu sahədə saylarımızı birgə müzakirə etmək və təkmilləşdirmək üçün işçi qrupu yaratmağı qarşımıza məqsəd qoymuşuq,” deyər BTF MMC-nin layihə rəhbəri xanım Sevdə Hüseynova bildirdi.

Proqram haqqında

Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilən EU4Environment proqramı Şərq Tərəfdaşlığı (ŞT) ölkələrinə təbii kapitalı qorumaqda və daha yaxşı istifadə etməkdə, insanların ekoloji rifahını artırmaqda və AI-nin Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində “daha yaşıl” iqtisadi artımı təşviq etməkdə kömək etmək məqsədi daşıyır. Bu proqramın təşəbbüsləri siyasət və qanunvericilik dəyişikliklərinin tətbiqinə kömək edir, planlaşdırma və investisiyaların “daha yaşıl” olmasını təmin edir və yeni biznes modellərini qəbul etməklə və “yaşıl” iş yerləri yaratmaqla innovativ texnologiyaların mənimsənilməsinə stimullaşdırır.

Proqramın icraçıları olan 5 təşkilat (OECD, UNECE, UNEP, UNIDO və Dünya Bankı Qrupu) tərəfdaş ölkələr tərəfindən müəyyən edilmiş məqsədlərə, prioritetlərə və ümumi əməkdaşlıq hədəflərinə uyğun olaraq gözlənilən nəticələrin əldə edilməsinə diqqət yetirir. “Dairəvi iqtisadiyyat və yeni artım imkanları” adlı 2-ci nəticə çərçivəsində, UNIDO “KOM-lar arasında resurslara qənaət edən daha təmiz istehsalın və eko-innovasiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi” adlı 2.1-ci aralıq nəticəni və “AI-nin Yaşıl Məhsullar üzrə Vahid Bazar təşəbbüsünün konsepsiya və alətlərinin tətbiqi və təşviqi” adlı 2.2-ci aralıq nəticəni idarə edir. Daha ətraflı məlumatı buradan əldə edə bilərsiniz: www.eu4environment.org

Bu nəşr Avropa İttifaqının köməyi ilə hazırlanmışdır. O, Avropa İttifaqının fikirlərini əks etdirmir və onun məzmununa görə yalnız UNIDO cavabdehdir. Bu sənəd Birləşmiş Millətlər Təşkilatının rəsmi redaksiyası olmadan hazırlanmışdır. Bu sənəddə istifadə edilən adlandırmalar və materialların təqdimatı hər hansı bir ölkənin, ərazinin, şəhərin və ya zonanın və ya onların hakimiyyət orqanlarının hüquqi statusu və ya onların sərhədlərinin və ya hüddullarının delimitasiyası yaxud iqtisadi sistemi və ya inkişaf dərəcəsi ilə bağlı BMT-nin Sənaye İnkişafı Təşkilatının (UNIDO) Katibliyi tərəfindən hansı rəyin ifadəsini nəzərdə tutmur. “İnkişaf etmiş”, “sənayeləşmiş” və ya “inkişaf etməkdə olan” kimi adlandırmalar statistik rahatlıq üçün nəzərdə tutulmuşdur və inkişaf prosesində konkret ölkənin və ya ərazinin çatdığı mərhələ haqqında rəy ifadə etmir. Firma adlarının və ya kommersiya məhsullarının qeyd edilməsi onların UNIDO tərəfindən təsdiq edildiyi mənasına gəlmir. Qeyd edilən fikirlərə, rəqəmlərə və texminlərə görə müəlliflər cavabdehdir və bunlar UNIDO-nun və ya onun Üzv Dövlətlərinin fikirlərini əks etdirən və ya təsdiqini ehtiva edən kimi qəbul edilməməlidir.

© – 2024 – UNIDO. Bütün hüquqlar qorunur. Şərtlər əsasında Avropa İttifaqına istifadə lisenziyası verilmişdir.

BMT-nin Sənaye İnkişafı Təşkilatı
Xanım Tatyana Çernyavskaya
“EU4Environment” layihə rəhbəri
Tel: +43 1 26 0 26 5520
E-poçt: t.chernyavskaya@unido.org

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

THE WORLD BANK
IBRD | IDA | WORLD BANK GROUP

Action implemented by: